

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Õigusloomega seotud konsolideeritud dokument

24.3.2011

EP-PE_TC1-COD(2007)0229

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 24. märtsil 2011. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/.../EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta

(EP-PE_TC1-COD(2007)0229)

PE 443.883

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 24. märtsil 2011. aastal

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/.../EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta

[ME 122 kui pole teisiti märgitud]

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

I

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C 27, 3.2.2009, lk 114.

² ELT C 257, 9.10.2008, lk 20.

³ Euroopa Parlamendi 24. märtsi 2011. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks loomiseks sätestab Euroopa Liidu toimimise leping (ELi toimimise leping) meetmed, mis tuleb võtta varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas.
- (2) Euroopa Ülemkogu tõdes oma 15. ja 16. oktoobri 1999. aasta erakorralisel istungil Tampere vajadust ühtlustada kolmandate riikide kodanike riiki lubamise ja seal elamise tingimusi käsitlevaid siseriiklikke õigusakte. Sellega seoses tõdeti ülemkogul eriti, et liit peaks tagama seaduslikult liikmesriikide territooriumil elavate kolmandate riikide kodanike õiglase kohtlemise ning et tuleks taotleda nendele kodanikele liidu kodanikega võrreldavate õiguste ja kohustuste andmist tõhusama integreerumispoliitika abil. Vastavalt sellele palus Euroopa Ülemkogu võtta nõukogul komisjoni ettepanekute põhjal kiiresti vastu asjakohased õigusaktid. Tampere sõnastatud eesmärkide täitmise vajadust kinnitati ka ***Euroopa Ülemkogu poolt 10.–11. detsembril 2009. aastal vastuvõetud Stockholmi*** programmis¹.
- (3) Liikmesriikides seni kehtivate eeskirjade lihtsustamisele ja ühtlustamisele aitaks kaasa, kui sätestatakse ühtne taotlemise menetlus, mille tulemusel üheainsa haldustoiminguga antakse välja üksainus luba, milles on ühendatud elamis- ja töötamisluba. ***Mitu liikmesriiki*** on lihtsustamist juba alustanud ja nad on kehtestanud tõhusama menetluse nii võõrtöajõule kui ka töandjatele ning lihtsustanud elamise ja töötamise seaduslikkuse kontrollimist.

¹ ***ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.***

- (4) Selleks et võimaldada esmakordset sisenemist riigi territooriumile, peaks liikmesriik olema võimeline õigeaegselt välja andma ühtse loa, või kui neid lube antakse välja ainult vastava riigi territooriumil, siis viisa.
- (5) Tuleks kehtestada eeskirjad ühtse loa taotluse läbivaatamise menetluse kohta. Menetlus peaks olema tõhus ja juhitav, võttes arvesse liikmesriikide haldusasutuste tavalist töökoormust, ning samuti läbipaistvad ja õiglased, et asjaomastel isikutel oleks vajalik õiguskindlus.
- (6) Ühtse loa taotluse rahuldamata jätmise tingimused ja kriteeriumid **peaksid olema objektiivsed ja kehtestatud** riikide õigusaktidega, mis arvestavad kohustusega järgida liidu eelistamise põhimõtet, mis on sõnastatud eeskätt 16. aprilli 2003. aasta ja 25. aprilli 2005. aasta ühinemisaktides. **Kõik rahuldamata jätmise otsused peaksid olema nõuetekohaselt põhjendatud.**
- (7) Ühtse loa vorm peaks olema koostatud vastavalt nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrusele (EÜ) nr 1030/2002 (millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks)¹, ja liikmesriikidel peaks olema võimalik sellel esitada **lisateavet** eelkõige selle kohta, kas isikul on lubatud töötada. Liikmesriigid peaksid esitama teabe töötamise õiguse kohta mis tahes välja antaval elamisloal (mitte ainult ühtsel loal), sõltumata loa või liikmesriigist elamise õigust tõendava dokumendi liigist, mille alusel kolmanda riigi kodanik lubatakse liikmesriiki ja saab juurdepääsu liikmesriigi tööturule; nimetatud teabe esitamine lubadel võimaldab ka paremini ohjata rännet.

¹ EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1.

- (8) *Liikmesriikide kohustus kindlaks teha, kas ühtse loa taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja, ei tohiks mõjutada korda, mille kohaselt mõlemad peavad menetluses osalema. Liikmesriigid peaksid otsustama, kas ühtse loa taotlus tuleb esitada vastuvõtvas liikmesriigis või kolmandas riigis. Kui kolmanda riigi kodanikul ei ole lubatud avaldust kolmandas riigis esitada, peaksid liikmesriigid tagama, et tööandja võib taotluse esitada sihtliikmesriigis.*
- (9) *Käesoleva direktiivi sätteid elamisloa kohta, mis ei ole seotud tööga, tuleks kohaldada ainult nende lubade vormi suhtes ning need ei tohi mõjutada siseriiklikke ega liidu eeskirju riiki lubamise menetluste ja selliste lubade väljaandmise menetluste kohta.*
- (10) *Käesoleva direktiivi sätted, mis käsitlevad ühtse taotlemise menetlust ja ühtset luba, ei tohiks hõlmata ühtlustatud viisasid ja pikaajalisi viisasid.*
- (11) *Taotluse kohta otsuse tegemise tähtaja hulka ei peaks kuuluma kutsekvalifikatsiooni tunnistamiseks või viisa väljaandmiseks vajalik aeg. Käesolev direktiiv ei tohiks takistada diplomite tunnustamise suhtes kohaldatavaid riiklikke menetlusi.*
- (12) *Käesoleva direktiivi kohase pädeva ametiasutuse nimetamine ei tohiks kahjustada teiste ametiasutuste ja vajadusel sotsiaalsete partnerite rolli ja vastutust taotluse läbivaatamise ja selle põhjal tehtava otsuse osas.*

- (13) ***Käesoleva direktiivi sätteid ei piira liikmesriikide pädevust reguleerida riiki lubamist, sealhulgas selliste kolmandate riikide kodanike arvu, kellel lubatakse riiki töötamise eesmärgil siseneda.***
- (14) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 562/2006 (millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad))¹ ning Schengeni acquis'² (14. juuni 1985. aasta konventsioon, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (Schengeni rakenduskonventsioon))² artikliga 21 tuleks kolmandate riikide kodanikud, kellel on kehtiv reisidokument ja Schengeni acquis'd täielikult kohaldava liikmesriigi välja antud ühtne luba, lubada vabalt siseneda Schengeni acquis'd täielikult kohaldavate liikmesriikide territooriumile ja liikuda nende piires kuni kolme kuu jooksul.

¹ ELT L 105, 13.4.2006, lk 1.

² EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

- (15) Kuna *liidul* ei ole asjakohaseid õigusakte, võib kolmandate riikide kodakondsusega töötajate õiguste vahel olla erinevusi sõltuvalt liikmesriigist, kus nad töötavad, ja kodakondsusest. ■ Selleks et arendada sisserändepoliitikat sidusalt ning vähendada *liidu* kodanike ja liikmesriigis seaduslikult töötavate kolmandate riikide kodanike õiguste erinevust, ning täienduseks olemasolevale sisserände õigustikule, tuleks kehtestada ühised õigused ja eeskätt täpsustada valdkonnad, kus seaduslikult töötavaid kolmandate riikide kodanikke, kellel veel ei ole pikaajalise elaniku staatust, käsitletakse võrdselt liikmesriigi kodanikega. Nende sätete eesmärk on kehtestada liidus *minimaalsed* ühtsed tingimused, tunnustada panust, mille liikmesriikides seaduslikult töötavad kolmandate riikide kodanikud annavad Euroopa majandusse oma töö ja maksude maksmisega, ning kehtestada kaitsvad meetmed, millega vähendatakse kolmandate riikide kodanike võimalikust ekspluateerimisest tulenevat ebaõiglast konkurentsi asjaomase liikmesriigi kodanike ja kolmandate riikide kodanike vahel. *Ilma et see piiraks töösuhte tõlgendamist muudes liidu õigusaktides, tähistab mõiste „kolmandast riigist pärit töötaja” käesolevas direktiivis, kolmanda riigi kodanikku, kes on lubatud liikmesriiki, elab seal seaduslikult ja kellele on antud luba seal töötada siseriikliku õiguse või tava alusel.* [ME 123]

- (16) Liikmesriikides seaduslikult elavatel ja töötavatel kolmandate riikide kodanikel peaks olema vastuvõtva liikmesriigi kodanikega vähemalt võrdsed õigused, st neid tuleks kohelda samamoodi kui liikmesriigi kodanikke, sõltumata nende riiki lubamise esialgsest eesmärgist või alusest. Direktiivis loetletud valdkondades tuleks õigus võrdsele kohtlemisele anda mitte üksnes neile kolmandate riikide kodanikele, kes on liikmesriiki lubatud töötamise eesmärgil, vaid ka neile, kes on liikmesriiki lubatud muudel põhjustel ja kellele on antud juurdepääs liikmesriigi tööturule siseriiklike või liidu õigusaktide alusel, sealhulgas neid, kes on liikmesriiki lubatud vastavalt nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivile 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta¹, nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiivile 2004/114/EÜ kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil² või nõukogu 12. oktoobri 2005. aasta direktiivile 2005/71/EÜ kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta³.
- (17) Käesolev direktiiv ei hõlma kolmandate riikide kodanikke, kes on pikaajalised elanikud vastavalt nõukogu direktiivile 2003/109/EÜ⁴, kuna neil on rohkem õigusi ja erinev elamisluba (pikaajalise elaniku EÜ elamisluba).

¹ ELT L 251, 3.10.2003, lk 12.

² ELT L 375, 23.12.2004, lk 12.

³ ELT L 289, 3.11.2005, lk 15.

⁴ ELT L 16, 23.1.2004, lk 44.

- (18) ***Lähetatud kolmanda riigi kodanikud ei ole käesoleva direktiiviga hõlmatud. See ei tohiks takistada kohtlemast kolmandate riikide kodanikke, kes elavad ja töötavad seaduslikult liikmesriigis ja keda lähetatakse teise liikmesriiki, võrdsena liikmesriigi kodanikega kogu lähetuse kestel nende töötingimuste osas, mida ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega)***¹ ***kohaldamine.*** [ME-d 122 ja 124]
- (19) Käesoleva direktiiviga ei tuleks hõlmata kolmandate riikide kodanikke, kes on lubatud liikmesriiki hooajatöödele ■ , kuna nad viibivad riigis ajutiselt.
- (20) Õigus võrdsele kohtlemisele teatavates poliitikavaldkondades tuleks tagada vaid neile kolmandate riikide kodanikele, kes elavad liikmesriigis seaduslikult ning kellele on võimaldatud juurdepääs liikmesriigi tööturule, ning mis on märgitud ühtses loas, mis annab nii elamis- kui ka töötamisõiguse, või muul eesmärgil antud elamisloas, milles on märke töötamise lubamise kohta.
- (21) ***Käesoleva direktiivi tähenduses tuleks töötingimuste all mõista vähemalt palka ja töölt vabastamist, tervishoidu ja tööohutust, tööaega ja puhkust, võttes arvesse kehtivaid kollektiivlepinguid.*** [ME-d 122 ja 125]

¹ EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.

- (22) Kolmanda riigi kodaniku kutsekvalifikatsiooni, mis on saadud teises liikmesriigis, tuleb tunnustada samal viisil kui liidu kodanike oma ning kolmandas riigis saadud kvalifikatsiooni tuleb võtta arvesse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiivile 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta¹. ***Kolmandatest riikidest pärit töötajate õigus võrdsele kohtlemisele seoses diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamisega riigi asjaomase menetluse kohaselt ei püra liikmesriigi pädevust lubada kõnealused kolmandatest riikidest pärit töötajad oma tööturule.*** [ME-d 122 ja 126]
- (23) ***Kolmandatest riikidest pärit töötajaid*** tuleks kohelda võrdsena ka sotsiaalkindlustuse vallas. Sotsiaalkindlustuse liigid on kindlaks määratud ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koostööstamise kohta***². Sotsiaalkindlustuse valdkonnas võrdset kohtlemist käsitlevaid käesoleva direktiivi sätteid kohaldatakse ka ***töötajate*** suhtes, kes tulevad liikmesriiki otse kolmandast riigist. Siiski ei tohi käesoleva direktiiviga anda ***kolmandatest riikidest pärit töötajatele***, kellel on liikmesriikidevahelisi piiriüleseid seoseid, ulatuslikumaid õigusi sotsiaalkindlustuse valdkonnas kui need, mis on ette nähtud kehtivate ***liidu*** õigusaktidega. ***Lisaks sellele ei tohiks käesoleva direktiiviga anda õigusi olukordades, mis jäävad liidu õiguse reguleerimisalast välja, nagu kolmandas riigis elavatele pereliikmetele. Käesoleva direktiiviga antud õigused kehtivad ainult nende pereliikmete suhtes, kes kolivad elama liikmesriigis asuva kolmanda riigi töötaja juurde seoses perekonna taasühinemisega, või nende pereliikmete suhtes, kes juba elavad koos kolmanda riigi töötajaga seaduslikult liikmesriigis.*** [ME-d 122 ja 127]

¹ ELT L 255, 30.9.2005, lk 22.

² ***ELT L 166, 30.4.2004, lk 1.***

- (24) *Liidu õigusaktid ei piira liikmesriikide õigust korraldada oma sotsiaalkindlustussüsteeme. Kuna kõnealune valdkond on liidu tasandil ühtlustamata, kehtestavad liikmesriigid ise oma õigusaktides sotsiaalkindlustushüvitiste saamise tingimused, samuti selliste hüvitiste suuruse ja saamise ajavahemiku. Seda õigust teostades peavad liikmesriigid siiski järgima liidu õigust.* [ME-d 122 ja 128]
- (25) *Liikmesriigid peaksid võrdset kohtlemist rakendama vähemalt kolmandate riikide kodanike suhtes, kes töötavad või kes on pärast mõnda aega kestnud töötamist registreeritud töötuna. Sotsiaalkindlustuse valdkonna võrdse kohtlemise piirangud käesoleva direktiivi alusel ei tohiks piirata õigusi, mis on antud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrusega (EL) nr 1231/2010, millega laiendatakse määrust (EÜ) nr 883/2004 ja määrust (EÜ) nr 987/2009 kolmandate riikide kodanikele, keda nimetatud määrused veel ei hõlma üksnes nende kodakondsuse tõttu¹.* [ME 130]
- (26) *Kolmandatest riikidest pärit töötajate võrdne kohtlemine ei hõlma kutseõppe valdkonnas sotsiaa labiskeemide abil rahastatavaid meetmeid.* [ME-d 122 ja 129]
- (27) Kuna kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis töötamiseks ühtse loa väljaandmise ühtse menetluse kehtestamist ja liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate õiguste tagamist kui **käesoleva direktiivi** eesmärgi ei ole võimalik täielikult saavutada liikmesriikidel endil, vaid neid oleks meetmete ulatuse ja mõju tõttu võimalik paremini saavutada **liidu** tasandil, võib **liit** võtta meetmeid kooskõlas **Euroopa Liidu lepingu** artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

¹ *ELT L 344, 29.12.2010, lk 1.*

- (28) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas **vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 6** tunnustatud põhimõtteid. ■
- (29) **Käeolevat direktiivi tuleks kohaldada liidu õigusaktide ja rahvusvaheliste õigusvahendite soodsamate sätete kohaldamist piiramata.**
- (30) Liikmesriigid peavad jõustama käesoleva direktiivi, diskrimineerimata sealjuures soo, rassi, nahavärvi, etnilise või ühiskondliku päritolu, geneetiliste eripärade, keele, usu või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, vähemusrahvuse hulka kuulumise, varandusliku seisundi, sünni, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel, eriti vastavalt nõukogu 29. juuni 2000. aasta direktiivile 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust¹, ning nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiivile 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel².
- (31) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja **ELi toimimise lepingule** lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli (**nr 21**) artiklitele 1 ja 2 ning ilma et see piiraks **kõnealuse** protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale **need liikmesriigid** käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning **see** ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.
- (32) Vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja **ELi toimimise lepingule** lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli (**nr 22**) artiklitele 1 ja 2 ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning **see** ei ole **tema suhtes siduv ega kohaldatav**,

¹ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

² EÜT L 303, 2.12.2000, lk 16.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I peatükk
Üldsätted

Artikkel 1
Sisu

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse:

- a) kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis ■ töötamise *eesmärgil viibimise* ühtse loa väljaandmise ühtne menetlus, et lihtsustada nende *riiki lubamise menetlust* ning nende staatuse kontrollimist, ning
- b) *liikmesriigi kodanikega võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvad* ühised õigused liikmesriigis seaduslikult elavatele kolmandatest riikidest pärit töötajatele, *sõltumata sellest, millised olid nende töötajate mainitud liikmesriikidesse saabumise põhjused.*

Käesoleva direktiivi sätted ei piira liikmesriikide pädevust lubada kolmandate riikide kodanikke selle liikmesriigi tööturule.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole liidu kodanik ***ELi toimimise lepingu artikli 20*** lõike 1 tähenduses;
- b) „kolmandast riigist pärit töötaja” – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriiki, ***elab seal seaduslikult*** ja kellele on antud luba selles liikmesriigis ***siseriikliku õiguse alusel või tava kohaselt*** töötada; [ME 131]
- c) „ühtne luba” – liikmesriigi ametiasutuste välja antud ***elamisluba***, mis võimaldab kolmanda riigi kodanikul selles liikmesriigis seaduslikult viibida, ***et seal*** töötada;
- d) „ühtne taotlemise menetlus” – menetlus, mille käigus kolmanda riigi kodaniku ***või tema tööandja*** üheainsa liikmesriigis elamise ja töötamise loa taotluse alusel tehakse otsus ***selle*** ühtse loa andmise ***taotluse*** kohta.

Artikkel 3
Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse:
 - a) kolmandate riikide kodanike suhtes, *kes soovivad liikmesriigis elada, et seal töötada;*
 - b) kolmandate riikide *kodanike* suhtes, kes *on liikmesriiki lubatud siseriiklike või liidu eeskirjade alusel muul eesmärgil kui töö, kellel lubatakse töötada ja kellele on väljastatud elamisluba määruse (EÜ) nr 1030/2002 kohaselt, ning*
 - c) *kolmandate riikide kodanike suhtes, kes on liikmesriiki lubatud töötamise eesmärgil riiklike või liidu õigusaktide kohaselt.*
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes:
 - a) kes on liidu kodaniku pereliikmed, kellel on olnud või on *liidus* vaba liikumise õigus *kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil¹;*
 - b) *kellel ja kelle pereliikmetel on kodakondsusest olenemata liidu ja selle liikmesriikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingute alusel samasugune õigus vabale liikumisele nagu liidu kodanikel;*
 - c) *kes viibivad lähetuses;*

¹ *ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.*

- d) *kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on lubatud liikmesriiki ettevõttesiseselt ümberpaigutatavate töötajatena;*
- e) *kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on lubatud liikmesriiki hooajatööliste või au pair-lepingu alusel;*
- f) *kellele on antud luba elada liikmesriigis ajutise kaitsekava alusel või kes on taotlenud sel põhjusel elamisluba ja kelle taotluse kohta ei ole veel otsust tehtud;*
- g) *kes kasutavad nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/83/EÜ (miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta)¹ kohast rahvusvahelist kaitset või kes on taotlenud rahvusvahelist kaitset vastavalt nimetatud direktiivile ning kelle taotluse suhtes ei ole veel tehtud lõplikku otsust;*
- h) *kelle suhtes kohaldatakse kaitset riiklike õigusaktide, rahvusvaheliselt võetud kohustuste või liikmesriigis kehtivate tavade alusel või kes on taotlenud kaitset riiklike õigusaktide, rahvusvaheliselt võetud kohustuste või liikmesriigis kehtivate tavade alusel ja kelle taotluse suhtes ei ole veel lõplikku otsust tehtud;*

I

- i) *kes on pikaajalised elanikud vastavalt nõukogu direktiivile 2003/109/EÜ;*

¹ ELT L 304, 30.9.2004, lk 12.

- j) kelle *tagasisaatmine* riigist on peatatud faktidele või õigusaktidele tuginedes;
 - k) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on lubatud liikmesriiki füüsilisest isikust ettevõtjana;
 - l) kes on taotlenud liikmesriiki lubamist või kes on liikmesriiki lubatud liikmesriigis registreeritud või liikmesriigi lipu all sõitval laeval töötava meremehe või muu töötajana.
3. *Liikmesriigid võivad otsustada, et käesoleva direktiivi II peatükki ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes, kelle on antud luba töötamiseks liikmesriigis mitte kauemaks kui kuueks kuuks või kes on liikmesriiki lubatud õppimise eesmärgil.*
4. *Käesoleva direktiivi II peatükki ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes, kellele on antud luba töötamiseks viisa alusel.*

II peatükk
Ühtne taotlemise menetlus ja ühtne luba

Artikkel 4
Ühtne taotlemise menetlus

1. *Ühtse loa taotluse esitamiseks on üks menetlus. Liikmesriik määrab kindlaks, kas ühtse loa taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik või tema tööandja. Liikmesriik võib samuti otsustada, et taotluse võib esitada ükskõik kumb neist. Kui taotluse peab esitama kolmanda riigi kodanik, lubab liikmesriik taotluse esitamist kolmandast riigist, või kui see on riiklike õigusaktidega ette nähtud, selles liikmesriigis, kuhu ta juba seaduslikult lubati.*
2. Kui taotluse esitaja vastab riigi *või liidu* õigusaktides sätestatud tingimustele, vaatavad liikmesriigid taotluse läbi ja võtavad vastu otsuse ühtse loa andmise, muutmise või uuendamise kohta. Ühtse loa andmise, muutmise või uuendamise otsus esitatakse ühtses haldusdokumendis, mis *ühendab* nii elamis- kui ka tööloba.
3. *Ühtse loa taotlemise menetlus ei piira viisamenetlust, mis võib olla vajalik esimest korda riiki sisenemiseks.*
4. *Kui nõutavad tingimused on täidetud, väljastavad liikmesriigid ühtse loa kolmandate riikide kodanikele, kes esitavad taotluse liikmesriiki vastuvõtmiseks ja juba vastu võetud kolmandate riikide kodanikele, kes taotleavad elamisloa uuendamist või muutmist pärast riiklike rakendussätete jõustumist.*

Artikkel 5
Pädev asutus

1. Liikmesriik määrab pädeva ametiasutuse, kelle pädevuses on vastu võtta taotlus ja välja anda ühtne luba.
2. **Pädev asutus** vaatab taotluse läbi ja teeb selle kohta otsuse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul hiljemalt kolme kuu möödumisel taotluse esitamisest.

Kui taotluse läbivaatamine on erandlike asjaolude tõttu keeruline, võib esimeses lõigus osutatud tähtaega pikendada.

Käesolevas artiklis ettenähtud ajavahemiku jooksul otsuse tegemata jätmisest tulenevad tagajärjed määratakse kindlaks asjaomase liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.

3. **Pädev asutus** teatab taotluse esitajale otsusest kirjalikult kooskõlas **siseriiklikes** õigusaktides sätestatud teatamismenetlusega.
4. Kui taotluse tõendamiseks esitatud teave **või dokumendid** on **riiklikes õigusaktides kehtestatud kriteeriumide järgi puudulikud**, teatab **pädev asutus** taotlejale **kirjalikult, milline teave või dokumendid tuleb täiendavalt esitada, ja võib esitada mõistliku tähtaja mainitud teabe või dokumentide edastamiseks**. Lõikes 2 nimetatud tähtaja arvestamine peatatakse niikauaks, kui ametiasutused on saanud vajaliku täiendava teabe. **Kui täiendavat teavet või dokumente ei esitata määratud tähtajaks, võib taotluse tagasi lükata.**

Artikkel 6

Ühtne luba

1. Liikmesriigid annavad välja ühtse loa, kasutades ühtset vormi, mis on kehtestatud määruses (EÜ) nr 1030/2002, ning esitavad sellel teabe töötamisloa kohta vastavalt selle määruse lisa punkti a alapunktile 7.5–9.
2. ***Ühtse loa väljastamisel*** ei anna liikmesriigid välja mingeid täiendavaid lubasid ***tööturule juurdepääsu andmise tõendamiseks***.

Artikkel 7

Elamisload, mis on välja antud muul kui töötamise eesmärgil

Vastavalt määrusele (EÜ) nr 1030/2002 elamislubade väljastamisel liikmesriigid:

- a) esitavad teabe töötamise õiguse kohta sõltumata loa liigist; ja
- b) ei anna välja mingeid täiendavaid ***tööturule juurdepääsu andmist tõendavaid*** lubasid.

Artikkel 8
Õiguskaitsevahendid

1. **Ühtse loa väljastamise, muutmise või uuendamise** taotluse tagasilükkamise või **ühtse loa tühistamise otsuse** põhjendused, **mis põhinevad riiklikes või liidu õigusaktides sätestatud kriteeriumidel**, esitatakse kirjalikult.
2. Ühtse loa väljastamise, muutmise või uuendamise taotluse tagasilükkamise või ühtse loa tühistamise otsuse võib ■ asjaomases liikmesriigis **edasi kaevata liikmesriigi õigusaktide kohaselt**. Kirjalikus teates osutatakse **kohtule või haldusasutusele, kuhu otsuse saab edasi kaevata, ja edasikaebuse esitamisega** seotud tähtaegadele.
3. **Taotlust võib pidada vastuvõetamatuks põhjustel, mis on seotud kolmandate riikide kodanike arvuga, kes on lubatud liikmesriiki töötamise eesmärgil, ning sellel alusel ei pea taotlust läbi vaatama.**

Artikkel 9
Juurdepääs teabele

Liikmesriigid **teavitavad taotluse alusel** kolmanda riigi kodanikku ja tema tulevast tööandjat kõikidest **taotluse esitamiseks nõutavatest** dokumentidest ■ .

Artikkel 10
Tasud

Liikmesriigid võivad nõuda taotlejatelt tasu maksmist **■**. *Vajaduse korral võetakse tasusid taotluste läbivaatamiseks* käesoleva direktiivi *kohaselt*. Tasu suurus *on* proportsionaalne ja selle suuruse kindlaksmääramisel võib lähtuda *teenuste maksumusest, mida on* tegelikult osutatud *taotluste läbivaatamisel ja loa väljaandmisel*.

Artikkel 11
Ühtse loa alusel saadavad õigused

Kui ühtne luba *on väljastatud riiklike õigusaktide alusel*, annab *see* oma kehtivusaja jooksul omanikule vähemalt järgmised õigused:

- a) siseneda **■** ühtse loa väljaandvasse liikmesriiki ning seal viibida, *eeldusel et on täidetud kõik riiklike õigusaktidega liikmesriigis viibimiseks sätestatud tingimused*;
-
- b) vaba juurdepääsu kogu ühtse loa väljaandva liikmesriigi territooriumile, arvestades liikmesriigi õigusaktides **■** kehtestatud piiranguid;
- c) sooritada ühtse loaga lubatud *spetsiifilist kutsealast tegevust vastavalt riiklikes õigusaktides sätestatule*;
- d) saada teavet ühtsest loast tulenevate õiguste kohta vastavalt käesolevale direktiivile *ja/või* liikmesriigi õigusaktidele.

III peatükk
Õigus võrdsele kohtlemisele
Artikkel 12
Õigused

1. *Artikli 3 lõike 1 punktides b ja c osutatud* kolmandatest riikidest pärit töötajaid koheldakse võrdselt *selle liikmesriigi* kodanikega, *kus nad elavad*, järgmistes valdkondades:
- a) töötingimused, sealhulgas palk ja töölt vabastamine, samuti tervishoid ja tööohutus;
 - b) ühinemisvabadus ning õigus liituda töötajate või tööandjate organisatsiooni või kutseühinguga või mis tahes organisatsiooniga, mis ühendab teataval tegevusalal tegutsevaid isikuid, sealhulgas õigus selliste organisatsioonide pakutavatele eelistele, ilma et see piiraks avalikku korda ja julgeolekut käsitlevate liikmesriigi õigusaktide kohaldamist;
 - c) haridus ja kutseõpe;
 - d) diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamine riikide asjaomase menetluse kohaselt;
 - e) sotsiaalkindlustusliigid, mis on kindlaks määratud *määrusega (EÜ) nr 883/2004; [ME-d 122 ja 132]*

■

- f) maksusoodustused, *eeldusel et töötajat peetakse asjaomases liikmesriigis maksuresidendiks*; [ME-d 122 ja 133]
 - g) juurdepääs kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele, sealhulgas elamispinna saamisega seotud menetlused ja tööhõiveametite pakutav abi *ja nõustamisteenused vastavalt siseriiklikule õigusele, piiramata lepinguvabadust vastavalt liikmesriikide ja liidu õigusaktidele*. [ME 134]
2. Liikmesriigid võivad oma riigi kodanikega võrdset kohtlemist piirata järgmiselt:
- a) *vastavalt lõike 1 punktile c:*
 - *piirates selle kohaldamist nendele kolmandatest riikidest pärit töötajatele, kellel on või on olnud töökoht*; [ME 135]
 - *jättes välja need kolmandatest riikidest pärit töötajad, kes on lubatud liikmesriiki vastavalt direktiivile 2004/114/EÜ;*
 - *jättes välja õppe- ja toimetulekutoetused ning -laenud või muud toetused ja laenud;*
 - *kehtestades vastavalt siseriiklikule õigusele teatavad eeltingimused (sealhulgas keeleoskus ja õppemaksu maksmine) juurdepääsuks ülikooli ja keskkoolijärgsele haridusele ning kutseharidusele, mis ei ole otseselt seotud konkreetse tööga;*

■ [ME-d 122 ja 136]

- b) piirates lõike 1 punktis e nimetatud õigusi ■ kolmandatest riikidest pärit töötajatega, *kuid mitte piirates neid õigusi nendele kolmandatest riikidest pärit töötajatega, kellel on töökoht või kes on töötanud vähemalt kuus kuud ja on registreeritud töötutena.*

Lisaks võivad liikmesriigid otsustada, et lõike 1 punkti e ei kohaldata perehüvitiste osas nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel ei ole luba töötada liikmesriigis rohkem kui kuus kuud, nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on luba õpinguteks, või nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kellel on lubatud töötada viisa alusel;

■ [ME-d 122 ja 137]

- c) *piirates vastavalt lõike 1 punktile f selle kohaldamist maksusoodustuste osas nende juhtudega, kus kolmandast riigist pärit töötaja perekonnaliikmetel, kellele see töötaja soodustusi taotleb, on registreeritud või alaline elukoht asjaomases liikmesriigis; [ME-d 122 ja 140]*

- d) ■ vastavalt lõike 1 punktile g:

- *piirates selle kohaldamist nendele kolmandatest riikidest pärit töötajatele, kellel on töökoht;*
- *piirates juurdepääsu eluasemele.*

3. *Lõikes 1 sätestatud õigus võrdsele kohtlemisele ei piira liikmesriigi õigust tühistada käesoleva direktiivi alusel väljaantud elamisluba, muul kui töötamise eesmärgil väljaantud elamisluba või mis tahes muu liikmesriigis töötamise luba, või keelduda selle pikendamisest.*
4. *Vanaduse, töövõimetuse või surma korral makstakse kolmandasse riiki ümber asuvatele kolmandatest riikidest pärit töötajatele või selliste töötajate ülalpidamisel olnud isikutele, kelle õigused tulenevad kõnealusest töötajast, seadusega ettenähtud hüvitisi, mis põhinevad töötaja varasemal tööga hõivatusel ja mis teeniti välja määruse (EÜ) nr 883/2004 artiklis 3 määratletud õigusaktide kohaselt, samadel tingimustel ja samas ulatuses kui asjaomase liikmesriigi kodanikele samasse kolmandasse riiki ümberasumise korral. [ME 141]*

Artikkel 13

Soodsamate sätete kohaldamine

1. Käesolev direktiiv ei piira järgmiste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist:
 - a) *liidu* õigusaktid, sealhulgas *liidu* või *liidu* ja tema liikmesriikide ning kolmandate riikide vahel sõlmitud kahe- ja mitmepoolsed lepingud;
 - b) kahe- või mitmepoolsed lepingud ühe või mitme liikmesriigi ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel.
2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust võtta vastu või jätta kehtima sätteid, mis on direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate isikute suhtes soodsamad.

IV peatükk
Lõppsätted

Artikkel 14
Üldsuse teavitamine

Liikmesriigid *annavad* üldsusele *korrapäraselt ajakohastatud* teavet kolmandate riikide kodanike töötamise eesmärgil liikmesriiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta **1** .

Artikkel 15
Aruandlus

1. Komisjon esitab korrapäraselt ja esimest korda hiljemalt ...* Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi liikmesriikides kohaldamise kohta ning vajaduse korral teeb muudatusettepanekud.
2. Igal aastal ja esimest korda hiljemalt **1. juuliks** ...** esitavad liikmesriigid **1** komisjonile **1** statistilised andmed selliste kolmandate riikide kodanike arvu kohta, kellele on eelmise kalendriaasta jooksul antud ühtne luba *kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat*¹.

* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev: 3 aasta pärast artiklis 16 nimetatud kuupäeva.

** Üks aasta pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva.

¹ **ELT L 199, 31.7.2007, lk 23.**

Artikkel 16 Direktiivi ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ...^{*}. Nad edastavad viivitamata komisjonile kõnealuste normide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile põhiliste õigusnormide teksti, mille nad on vastu võtnud käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas.

Artikkel 17 Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 18 Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele vastavalt aluslepingutele.

....

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

^{*} Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev: